

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio-darželio „Gluosnis“
direktorius 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V-62

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GLUOSNIS“
SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių lopšelio-darželio „Gluosnis“ (toliau – lopšelis-darželis) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo darželiuose rekomendacijų patvirtinimo“, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti lopšelio-darželio bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą lopšelyje-darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas - siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti, pagal smurto ir patyčių planą (priedas Nr. 1);

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;

6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

- 6.3. patyčias patiriantis vaikas - vaikas, iš kurio yra tyčiojamasi;
- 6.4. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
- 6.5. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi vaikas (-iai);
- 6.6. patyčių stebėtojas – suaugęs ar vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias;
- 6.7. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Darželio bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
- 6.8. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 6.9. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi lopšelio-darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

8. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už lopšelio-darželio Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio įstaigos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą lopšelio-darželio bendruomenei ir vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja lopšelio-darželio vaiko gerovės komisija, kuri kiekvienais mokslo metais:

9.1. inicijuoja ir organizuoja anoniminę vaikų, darbuotojų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų dėl Darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per ketvirtį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia pasiūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo lopšelyje-darželyje, lopšelio-darželio darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. teikia pasiūlymus lopšelio-darželio direktoriui dėl lopšelio-darželio tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus lopšelio-darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Grupių auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas lopšelio-darželio pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar lopšelio-darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja grupės auklėtoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

13. Grupės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

13.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 2); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui ar socialiniam pedagogui.

14. Užpildytą formą priėmęs asmuo (Vykdyto grupės pirmininkas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale:

14.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spresti patyčių atvejį;

14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, grupe, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2. informuoja lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

15.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias privalo informuoti lopšelio-darželio direktorių, kuris imasi lopšelio-darželio tvarkos apraše ar kituose lopšelio-darželio dokumentuose numatytų veiksmų.

17. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie lopšelio-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

18. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė vaikų, jų tėvų, pedagogų ir kitų darbuotojų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją lopšelyje-darželyje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GLUOSNIS“ REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS PLANAS

Lopšelio-darželio
bendruomenė
pastebėjusi
smurtą ir
patyčias:

Kiekvienas darželio bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčių atvejus privalo reaguoti ir stabdyti juos nepriklausomai nuo jų turinio ir formos.

Apie atvejus informuoti grupės auklėtoją, socialinį pedagogą, vykdymo grupės narius.

Ugdymo įstaigos darbuotojai informaciją apie atvejį perduoda grupės auklėtojui kartu su dalinai užpildyta smurto ir patyčių forma (pateikiama bendroji informacija, formą užpildyti baigia grupės auklėtoja).

Grupės auklėtojas:

Organizuoja ir teikia individualią pagalbą smurto ir patyčių dalyviams, informuoja jų tėvus apie atvejį. Vykdo tolesnę patyčių stebėseną.

Grupės auklėtoja užpildo (baigia pildyti) smurto ir patyčių formą, atvejį registruoja smurto ir patyčių žurnale.

Smurtui ir patyčioms pasikartojant daugiau nei 4 kartus arba esant sudėtingam smurto ir patyčių atvejui, **nedelsdamas** kreipiasi į Vykdyto grupės narius ir perduoda jiems surinktą informaciją.

Vykdyto grupė:

Vykdyto grupė sudaro individualų pagalbos veiksmų planą supažindina visas suinteresuotas puses su sudarytu pagalbos planu, jo nevykdymo pasekmėmis ir motyvacinėmis priemonėmis. Vykdo pagalbos plane numatytas pareigas ir esant poreikiui Pagalbos planą koreguoja.

Pagal poreikį organizuoja ir vykdo individualią/grupinę konsultacinę švietimo pagalbos specialistų ir pedagogų pagalbą kitiems smurto/patyčių dalyviams.

**ŠIAULIŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „GLUOSNIS“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA**

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir patyčios:	
Kokia smurto ir patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ol style="list-style-type: none"> Fizinės: užgauliojimas veiksmais (muštras ,spardymas ,spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas , turtinė žala); Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas; Elektroninės skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir, komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.; Kiti pastebėjimai (įrašyti) 	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, vaiko, patyrusio smurtą ir patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Asmenų, vaiko/ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius:	
Asmenų, vaiko/ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Asmeniu, vaiku patyrusiu patyčias:	
Asmeniu, vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjais):	
Kitais Darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	
